

P. 11.151

PREOCUPĂRI DIDACTICE

REDAȚIA : VIRGIL DOBRESCU, profesor
STRADA PETRU-RAREȘ, — PIATRA-NEAMȚ

S U M A R U L :

Oboseala intelectuală	Petre Butnaru
Comunitățile de muncă	Ion Dragan
Valorile educative ale creștinismului	Preot M. Gavrilescu
Plan de lecție	Neculai Arhip
Emanoil Halunga	Constantin Turcu
Liviu Rebreanu	Victor Țaranu

* * *

Insemnări	Virgil Dobrescu
Revista Revistelor	M. Cojocaru

Abonamentul pe un an este de 100 lei, iar un număr 10 lei.
Pentru elevii școalelor normale, abonamentul este de 80 lei anual.
Pentru Domnii colegi cari vor să se considere membri fondatori ai revistei, abonamentul începe de la 200 lei.

Revista apare lunar. Toți abonații primesc la sfârșitul anului o copertă pentru legatul celor 10 numere, cari vor apărea în fiecare an și un index bibliografic al întregului an.

Primim cu plăcere colaborări din partea Domnilor colegi — profesori și învățători — bine înțeles dacă lucrările Domniilor lor se încadrează în programul revistei noastre.

Articolele nu vor fi mai lungi ca opt pagini de un sfert de coală de scris și vor fi scrise citeț pe o singură pagină.

Manuscrisele nu se restituie.

Schimbul de reviste, manuscrisele pentru revistă, cărțile pentru recenzii și orice corespondență privitoare la redacție, se vor trimite pe adresa : Virgil Dobrescu, profesor Str. Petru-Rareș, Piatra-N.

Toată corespondența privitoare la administrația revistei, precum și plata abonamentului se vor adresa : Petre Butnaru, institutor Str. Ed. Mirto 68.

Domnii abonați, sunt rugați să ne trimită costul abonamentului.

Oboseala intelectuală

Ce este oboseala. Cum se manifestă. Măsurarea ei la copii. Învățăminte.

Orice oră de clasă, orice lecțiune, cere din partea elevului o muncă. Dacă în fiecare clipă, învățătorul n'a reușit să provoace activitatea copiilor, putem spune că învățământul nu și-a atins scopul. Am putea defini educația ca un șir de acțiuni din partea educatorului, cari urmăresc provocarea de anumite activități la copii, cu un scop determinat, cari să ducă la promovarea ideii educației. Aș merge cu gândul mai departe și aș da cuvintelor *învățământ* și *muncă* acelaș înțeles. Atmosfera din orice sală de clasă să dea totdeauna un tablou de activitate a copiilor. Acolo unde copilul este inactiv, clasa este moartă și conducătorul-învățătorul sau profesorul nu-i așa cum trebuie.

Activitatea, munca se prezintă sub două aspecte. Când la ea ia parte fizicul nostru în cea mai mare măsură, atunci ea se numește fizică, iar când psihicul nostru lucrează mai mult, poartă numele de activitate psihică. Niciodată ființa noastră nu depune o muncă absolut fizică sau psihică. În orice acțiune ia parte întreaga noastră ființă, numai că această activitate ia coloratura părții din noi, care lucrează mai mult.

Activitatea cere sforțări, eforturi cari la un moment dat duc la scăderea puterii de muncă, la *oboseală*. Urmarea firească a muncii este oboseala. Atunci când organismul nostru pierde energia de lucru, apar semnele *oboselei*, care ar fi *nerezistența la muncă*.

Consumul mare de oxigen, cerut într'o activitate, produce în creier și mușchi o însemnată cantitate de substanțe toxice, cum este de pildă acidul carbonic și acidul lactic. După o muncă psihică, aceste produse toxice se depun în substanța nervoasă îmbolnăvind-o; după o muncă fizică, aceste produse sunt luate de către sânge și duse în diferite organe. Apar îndată semne care pun organismul nostru în apărare, încetând lucrul.

Ebbinghaus, în tratatul său de psihologie difinește oboseala ca pe o *armă de apărare și de păstrare a corpului nostru*.

Dacă munca este dusă la exces, atunci putem ajunge la o oboseală

cronică, care nu-i altceva decât *surmenaajul*. Asistăm atunci la o istovire pronunțată a organismului.

În mod natural vom avea o *oboseală fizică* ca rezultat a muncii fizice și o *oboseală psihică* în urma unei activități psihice.

În viața de toate zilele oboseala are un mare rost. Cei indicați, medicii și psihologii și-au dat seama de aceasta și ca atare au studiat-o cât au putut de mult, iar prin străduința lor au reușit s'o și măsoare. Pentru educatori este foarte necesar de a cunoaște și măsura oboseala produsă în timpul activității copilului, mai cu seamă pentru a-și putea organiza astfel munca, pentru a putea avea maximum de eficacitate.

Strădania cercetătorilor a găsit *metode științifice* de studiat oboseala, cari ar fi de două feluri: *metode pedagogice și psihologice*.

I. Între metodele pedagogice găsim:

a) *Metoda dictărilor* întrebuițată de *Sikorski* în următorul chip: Dimineața, la începutul orelor de clasă se dictează o bucată; se corectează tema și se stabilește numărul de greșeli pe foaia fiecărui copil. După orele de clasă se face aceeași dictare și se procedează la fel. Diferența dintre numărul de greșeli, dintre prima și a doua dictare, exprimă gradul de oboseală. Cu cât această diferență este mai mică, cu atât copilul arată că obosește mai puțin și deci rezistă mai mult la muncă.

Sikorski găsește că erorile la dictările de după masă sunt cu 33% mai multe decât dimineața.

Un alt experimentator, *Frederic*, făcând experiențe cu un număr de 51 elevi în vârstă de 10 ani constată că la dictarea din naintea orelor de clasă se fac în medie 47 greșeli, după prima oră 70, după două ore fără recreație 158, după trei ore, tot fără recreație 183 erori. A dovedit necesitatea recreațiilor cari au o deosebită influență în bine asupra organismului.

b) *Metoda calculelor* găsită de *Burgerstein* constă în următorul procedeu: pe niște foi volante de hârtie sunt scrise o serie de socoteli ușoare ca adunări de numere cu 20 cifre sau înmulțiri cu unul dintre factori de 20 cifre iar altul de o cifră. Aceste foi sunt date copiilor pentru a calcula într'un timp anumit. La corectarea lucrărilor se ține seamă de viteza la lucru (cantitatea lui), precum și de erorile făcute (calitatea lui).

Confruntându-se rezultatele acestor două metode, a dictărilor și a calculelor, s'a putut vedea că ele concordă și totodată evidențiază clar rezistența sau nerezistența la muncă.

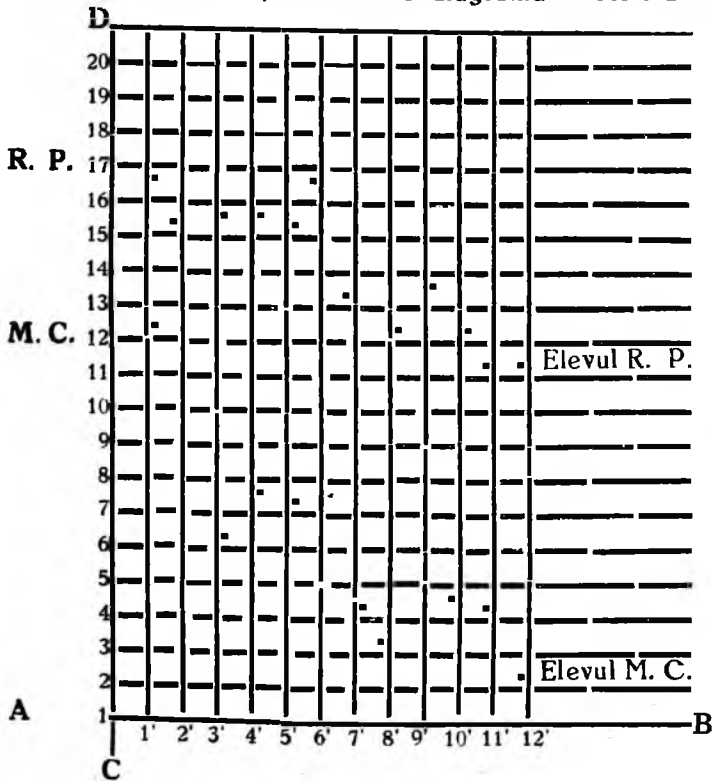
Un procedeu de constatare și măsurare a oboselei este acela evidențiat de către d-l profesor Nisipeanu în psihologia domnieisale. Pe un cael se scriu în rânduri, în senz vertical, numere de o singură cifră, așa cum urmează:

3 ⁹	6 ⁸	3 ²	6
6 ³	2 ⁵	9 ³	5
7 ²	3 ²	4 ⁷	9
5 ²	9 ²	3 ⁴	2
2 ⁷	4 ³	1 ⁴	5
6 ⁸	3 ⁷	9 ⁰	3
5 ¹	5 ⁸	8	4
9 ⁴	7 ²	5	1
1 ⁰	4 ¹	6	2
8 ⁹	1 ⁵	3	8
6 ⁴	5 ⁶	2	7
4 ⁰	3 ⁸	9	5
9 ³	2 ⁵	5	7

Distanța dintre rânduri să fie de 1 cm. iar ele să fie făcute pe cel puțin 4 fețe de caet. Copiii sunt puși să adune numerile așa cum vin în rânduri și în modul cum indică tabloul, adică $3+6=9$, $6+7=13$, $7+5=12$, $5+2=7$ etc. Când suma trece de 10, se scrie numai cifra dela unități pentru a nu pierde vremea. Rezultatul fiecărei adunări se pune la dreapta, între numerile adunate (vedeți tabloul). După fiecare minut, experimentatorul bate cu o linie în bancă sau dă un alt semn la care copiii știu că acolo unde au ajuns trag o linie orizontală și apoi trec mai departe. Această

lucrare ține timp de 12 minute. Se iau apoi caetele, se numără calculele ce a făcut fiecare copil, în fiecare minut, iar diferența de calcule dela minut la minut ne arată nerezistența la muncă.

Pentru a ne da mai bine seama de variația puterii de muncă, de nerezistența la lucru, alcătuim o diagramă în felul următor: Pe foi de caet

cu patrate, la marginea de jos se duce o linie orizontală A B; la capătul din stânga se ridică o perpendiculară C D. Pe orizontală se înseamnă minutele (12), iar pe verticală numărul de calcule făcute pe minut. Să zicem că elevul R. P. a făcut în minutul prim 17 calcule, în al doilea 15, în al treilea 16, în al patrulea 16, în al cincilea 15, apoi 17, 13, 12, 14, 12, 11 și 11.

Pe linia verticală de la minutul 1 în dreptul numărului 17 se pune un punct. Pe cea de la minutul 2 se punctează la 15, pe a treia la 16 etc. până la minutul 12. Se unesc aceste puncte și se naște o curbă care poartă numele de *curba muncii* și ne dă deodată puțința să vedem puterea de muncă a elevului, precum și oboseala.

În diagrama de față se vede curba muncii a doi elevi. La elevul R. P. curba arată că elevul are o mare putere de muncă, obosește greu și-și revine, se reface ușor. La elevul M. C. din contra curba e foarte variată, cu coborișuri brusce și urcușuri anevoioase. Curba coboară pronunțat și nu revine. Acest elev obosește repede, face sforțări la muncă, însă acestea îl doboară și-l fac să nu-și poată reveni.

Primul elev e unul dintre cei cu părinți bine gospodăriți, mănâncă regulat și bine, e sănătos, inteligent și deprins la muncă. Se poate vedea și distanța între numărul de calcule pe minut la el și la ceilalți. Cel de al doilea e debil, bolnăvicios, cu părinți săraci, de cele mai multe ori vine nemâncat la școală. E silitor, din curba muncii lui se vede asta, dar puterile nu-l ajută.

Această metodă este cea mai îndemânoasă pentru învățători, deoarece nu cere mari sforțări, pretinde mijloace simple și ușor realizabile. Are, ca și celelalte arătate până aici, avantajul că experimentarea e *colectivă*.

II. *Metode psihologice*. a) *Metoda dinamometrică* se bazează pe principiul paralelismului dintre oboseala intelectuală și cea musculară. O activitate fizică produce oboseala mușchilor și totodată alta intelectuală. O muncă psihică, produce și o oboseală psihică. După o intensă muncă psihică, organismul fizic se resimte. Este o comunicare reciprocă a oboselei.

Se procedează astfel: Înainte de orele de clasă, dimineața, se măsoară cu dinamometrul presiunea la mâna dreaptă și stângă. După orele de clasă se repetă măsurarea. Numerile care exprimă presiunea sunt diferențiate. Acela ieșit după măsurătoarea de dimineață e mai mare. Diferența dintre ele arată gradul de oboseală. Se constată dar cu dinamometrul, că puterea de presiune ce poate depune copilul, este mai mare la începutul orelor de clasă și mult mai redusă după ele.

b). *Metoda ergografică*. Cu acest instrument se măsoară cantitatea de energie ce poate depune copilul la un moment dat. Măsurătoarea oboselei cu ergograful se bazează pe același principiu ca și cea dinamometrică, a paralelismului dintre oboseala fizică și cea intelectuală.

Ergograful prezintă un dispozitiv de arcuri în legătură cu un angrenaj, care pune în mișcare un ac, ce înscrie pe o placă o linie frântă, îndată ce mâna tragă de un mâner. Frânturile acestei linii apar din ce în ce mai mici, cu cât timpul de tragere de mâner crește. Cu cât diferența dintre aceste frânturi e mai mică, cu atât rezistența la muncă e mai mare, deci

subiectul măsurat obosește mai greu. Din contra diferența mare arată o repede oboseală și o mică rezistență la lucru.

Experimentele făcute de *Mosso* au dus la concluzia că oboseala variază de la individ la individ. Linia frântă înscrisă de ergograf pe placă prezintă diferite forme. Așa vom avea o *curbă crescândă*, o *altă descrescândă* și o *altă mixtă* (convexă ori concavă). Aceste forme caracterizează cele trei tipuri de muncă: *crescândă*, *descrescândă* și *intermediară*.

Formele de curbă se interpretează astfel: curba crescândă arată că subiectul are o putere de muncă ce diminuează încetul cu încetul; cea descrescândă arată că munca lui e din ce în ce mai mare, adăogind la asta antrenamentul; a treia formă exprimă tipul de muncă ce începe puternic, slăbește, apoi crește iarăși (când e concavă), sau crește din ce în ce mai mare, adăogind la asta antrenamentul sau crește din ce în ce, ajunge la maximum, apoi descrește (când e convexă).

c). *Metoda esteziometrică* se bazează pe legătura strânsă ce există între *cheltuiala de energie psiho-fizică* și *senzibilitatea generală*. S'a stabilit că, pe scoarța cerebrală, centrii motori se învecinează cu centrii de senzibilitate generală și se influențează. Cunoaștem cu toții că atunci când organismul nostru este obosit, acuitatea simțurilor scade simțitor. S'a dedus de aici, că în momente de oboseală măsurând acuitatea simțurilor, indirect măsurăm oboseala.

S'a apelat astfel la esteziometru, un aparat care măsoară ascuțimea simțului tactil. E compus din două plăci de metal, paralele, legate între ele. Ambele plăci sunt găurite la distanțe de 5 mm. începând dela *O* care e notat la mijlocul plăcilor (esteziometrul Kummel). Prin găurile lor trec niște ace de aceeași greutate cu ușurință. Cu cât subiectul, care e legat la ochi, percepe o distanță mai mică între vârfurile celor 2 ace, cu atât simțul e mai ascuțit. Distanța dinte vârfurile acelor se numește prag.

Se măsoară cu esteziometrul, la fiecare oră, la 5, 10 și 15 mm. Se observă, că la fiecare oră în plus de muncă, pragul se mărește. Se construiește și un grafic care arată o curbă a oboselei.

S'a măsurat nerezistența la lucru la diferite obiecte de învățământ și după o serie de experiențe s'a găsit un *coeficient de oboseală [ponogenic]* la fiecare obiect.

Sakaki determină *coeficientul ponogenic* la matematici 100.

Wagner alcătuește tabloul următor la diverse obiecte:

La matematici, coefic. pon.	100
„ latină	91
„ greacă	90

La gimnastică coefic. pon.	90
„ istorie și geografie „	85
„ franceză (limbi streine și maternă)	82
„ șt. naturale coefic. pon.	80
„ desemn „ „	77

Prin metoda dinamometrică, *Kemsies* găsește greutatea obiectelor în următoarea ordine: cel care produce mai multă oboseală, gimnastica, apoi matematica, limbile streine, limba maternă, șt. naturale și geografia, istoria, cântul și desemnul.

Apariția, dăinuirea și dispariția oboselei depind de diferiți factori Vom găsi vârsta, sexul, individualitatea fiecăruia, sănătatea, interesul, dispoziția, sentimentul, puterea de adaptare la muncă, obișnuința, voința, timpul din zi, atmosfera, temperatura, întârzierea mintală, durata, poziția corpului în timpul activității, natura psihologică a muncii, greutatea obiectului, metoda folosită de educator, personalitatea învățătorului sau profesorului etc.

Soluționarea testelor de oboseală nu este atât de ușoară. Ea se complică cu cât întâlnim, cum am văzut mai înainte, *tipuri diferite de oboseală*.

Apoi, munca de după amiază este mai puțin eficace ca cea de dimineața. Odihna din timpul prânzului nu readuce la starea inițială puterea de muncă. *Sakaki* arată că, la copil, o oră de lucru după amiază produce o oboseală egală cu aceea produsă de două ore de muncă în timpul dimineții.

Oboseala acționează asupra întregului nostru organism psiho-fizic. Ne dăm imediat seama când ne amintim că după un marș greu și îndelungat, atenția, ideea, voința, etc. devin penibile și provocatoare de dureri.

Schulze și Weygandt susțin că alternarea activității din 25 în 25 minute nu este prielnică, copiii pierzând beneficiul *antrenamentului și automatismului*, credincioși însoțitori ai activității. Variația muncii nu micșorează oboseala, nu o înlătură, deoarece nu poate modifica intoxicarea și istovirea pricinuită. (Demoor și Jonckheere).

Ceea ce susțin Schulze și Weygand u poate fi luată ca literă de evanghelie. Activitatea din clasă a copilului nu cere automatism, lucrul fiind stimulat de interesul și voința proprie. Se impune o schimbare a activității, deoarece se înlesnește munca și totodată se repartizează în tot cortexul istovirea, nelocalizând-o (Demoor și Jonckheere).

Din aceste constatări, ce concluzii putem trage ?

Cunoscând că jocul este cea dintâi manifestare a activității la copii că atrage ființa omului, mai deosebit în vârsta copilăriei, vom căuta, mai cu seamă la început, să dăm oricărei activități o față de joc care stârnesce interesul și voința de lucru a copilului. De la joc la muncă se va trece gradat, pe nesimțite, jocul transformându-se în muncă serioasă. (Claparède).

Activitatea cerută copilului să fie potrivită cu puterile sale psiho-fizice. Se pune aici o problemă foarte interesantă, *problema lucrărilor de acasă*. Ea a dat naștere la serioase discuțiuni între educatori. Mulți au căutat să dovedească necesitatea lucrărilor de acasă, iar alții a combătut-o. Când ființa micului copilăș este ținută în frâu și pusă la muncă atâtea ore la școală, nu este o crimă să-i rupi și timpul de odihnă, timpul de refacere, de eliminare a toxinelor produse de muncă? Drept este ca elevul să fie scutit de a face și acasă lucrări cerute de școală sau aceste lucrări să fie pe cât posibil cât mai reduse și ușoare.

Caracteristica vieții copilului ne impune să le propunem o muncă în legătură cu simțurile și imaginația lor. Povestiri, intuiții dese, concret și fără treceri brusce la abstracții. Lecțiile noastre să fie gustate cu tot interesul de copii iar învățămintele, pe care mulți țin să le școlă la fiecare lecție, să fie simțite și trăite intens de elevi. Să nu uităm natura copilului și să mai încetăm cu formelele, definițiile, cu abstracția. Cu alte cuvinte învățământul să fie psihologic.

Durata lecției să nu treacă dincolo de puterea de rezistență la muncă, a copilului. Se fixează de obicei 45 minute. Asta nu este o lege. Sunt lecțiuni cari produc atâta interes, atâta plăcere, încât ar putea să se întindă de două ori cât maximum-ul fixat și totuși copiii să nu fie oboșiți. Se crede că în organismul nostru este totdeauna o rezervă de energie care se chelluește numai într'o activitate, care produce o mare plăcere un interes absorbant. Consumarea acestei rezerve de energie nu obosește.

E bine să avem totdeauna în vedere antrenarea copiilor la muncă care duce sigur la diminuarea *nerezistenței la lucru*.

Prin obiectul *educația fizică* (unii îl confundă cu gimnastica) să facem cu adevărat educație fizică și nu intelectuală.

Să folosim variația muncii și să căutăm să alternăm pe cea psihică cu cea intelectuală. Un motiv mai mult pentru ca obiectele așa zise dexterități, cum sunt desemnul, lucrul-manual, cântul, etc., să fie folosite mai mult ca mijloace, nu ca obiecte de învățământ. Desemnii și lucrul-manual pot fi întrebuințate la istorie, la intuiție, la ști. naturale, la geografie, religie, limba română și chiar și la matematici. Satisfacem astfel și principiul intuiției, trecând realitatea prin toate simțurile și dăm totodată ocazie copilului să-și formeze și înmulțască imaginile kinestetice, atât de necesare.

Când organizăm munca dintr'o zi, să nu uităm că, la început, copilul vine de acasă cu o cantitate de oboseală, că după prima oră este antrenat și deci în a doua și a treia oră poate munci cu maximum de eficacitate. Deci în prima oră de clas, vom pune un obiect de învățământ de greutate mijlocie, de pildă intuiția, istoria, religia etc; în orele a doua și

a treia, vom pune obiecte grele ca matematici, gramatică, iar în ultimile ore cele mai ușoare obiecte.

Recreația să aducă adevărată odihnă.

La întocmirea orarului în ziua de luni să nu punem obiecte grele și lipsite de legătură între ele. S'a constatat că în aceeași zi copiii au o mică putere de muncă, fiind lipsiți de antrenament.

Ar fi potrivite următoarele obiecte: Citirea, Compuneri, Gramatica, Caligrafia și Cântul.

Cea mai mare eficacitate în muncă se poate avea miercurea, când putem pune obiecte grele.

În tot timpul activității sala de clasă să fie bine aerisită. Să nu impunem copiilor o poziție anumită pentru a sta în bancă. Asemenea absurdități nu trebuiesc preluate. Corpul copilului ia de la sine poziția cea mai potrivită în timpul lecțiilor.

Drept este să nu cerem muncă multă copilului debil, bolnăvicios sau aceluia întârziat mintal.

Să căutăm întotdeauna să avem în clasă o ținută potrivită, iar metoda pe care o întrebuițăm la lucru să fie aceea care provoacă plăcerea, interesul și voința de activare a elevilor.

Să uităm oricând, în orele de școală, durerile și necazurile de acasă, loviturile primite de la cei certați cu purtările frumoase, să ne desbrăcăm de tot ceace ne-ar întuneca firea și să dăm puțința micilor vlăstare, pe care le educăm, de a privi în noi seninătatea, care dispune, spre a crea în ei aceea simpatie față de noi, care-i un important stimulent și întreținător al lucrului. Poate ni se cere prea mult, dar tocmai de aceea trebuie să facem așa.

Să îndrumăm astfel munca elevilor noștri pentru a deveni disciplinată și sistematizată.

Vom putea face o școală a efortului, a muncii, dacă vom ține seama de tot ce s'a spus mai sus și dacă ne vom cunoaște bine elevii, adaptând acțiunea la puterea de muncă și la natura copilului.

Petru Butnaru

BIBLIOGRAFIE :

- Pedologie de Theodosiu.
Știința educației — Demoor și Jonckheere.

II. PEDAGOGIE, DIDACTICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Comunitățile de muncă

(Urmare)

Luni

Clasele : VIII, VII, VI. I

Ora : 3—5.

1. Comunitate de muncă cu *direcție literară*, condusă de d-nii Victor Țaranu și Val. Teodorescu, profesori de limba română.

a) Lecturi.

b) Pregătirea conferințelor (în acord cu ceilalți profesori).

2. Comunitate de muncă cu *direcție practică*, condusă de d-l C. Teofănescu, maestru de lucru manual, în acord cu ceilalți profesori. (cf. Directivele generale pt. școlile normale 1935-1936).

a) Material didactic. Acord cu profesorii de specialitate, cari lucrează împreună cu d-l C. Teofănescu, prin rotație și anume :

Religia, Păr. C. Buzea.

Istoria, d-l N. Stoenescu.

Șt. Pedagogice, d-nii I. Dragan și V. Dobrescu.

Matematici, d-l Gr. Capșa.

Șt. Naturale, d-l G. Călin.

Șt. Fizico-chimice, d-l M. Ionescu.

Geografia, d-l Victor Andrei.

Higiena și medicina, d-l Dr. M. Enăchescu.

Muzica, d-l G. Dimitriev.

Educația fizică d-l I. Arnăutu.

Lucrări agricole de sezon și colecții conduse de d-nii

C. Bogdan (Șt. agricole)

G. Calin (Șt. Naturale).

Referințe pentru lecturile copiilor pe categorii și vârste, în fața d-lor V. Țaranu și V. Teodorescu.

3. Comunitate de muncă cu *direcție estetică*.

- a) Coruri, orchestră d-l Gh. Dimitriev.
 - b) Jocuri cu muzică d-l Gh. Dimitriev,
d-l I. Arnăutu.
 - c) Impodobirea clasei și școlaei, d-l I. Gheorghiu,
I. Dragan,
I. Arnăutu.
 - d) Pictură, desen, d-l I. Gheorghiu.
 - e) Piese de teatru, d-l V. Țaranu.
4. Comunitate de muncă cu *direcție științifică*.
- a) Laborator, d-l M. Ionescu.
 - b) Matematici, d-l Gr. Capșa.
 - c) Șt. Pedagogice, d-nii Ioan Dragan, Virgil Dobrescu.

Marți

Ora : 3—5

Clasele : VIII, VI, V, II.

1. Comunitate de muncă cu *direcție literară* :

- a) Lecturi : D-nii V. Țaranu
V. Andrei (geografie)
N. Stoenescu (istorie)
D-ra A. Ioan (franceză),
- b) Recitări : D-nii V. Țaranu
V. Teodorescu
D-ra A. Ioan
- c) Pregătirea conferințelor : D-l V. Țaranu, împreună cu toți ceilalți profesori de specialitate, prin rotație.

2. Comunitate de muncă cu *direcție artistică* (estetică).

Vezi : LUNI (până la litera e)

- f) Străjerie : D-nii I. Arnăutu
I. Tăzlăoanu
I. Dragan

3. Comunitate de muncă cu *direcție practică*.

- a. Ședință de igienă și alcătuirea fișei individuale :
D-l Dr. M. Enăchescu
Ioan Dragan
- b) Lucrări gospodărești în internat : D-nii Ioan Dragan
Ioan Arnăutu
- c) Reparații : D-nii C. Teofănescu
I. Arnăutu.
- d) Material didactic : D-l C. Teofănescu
în acord cu profesorii de specialitate. (a se vedea Luni).

- e) Cooperativă : D-nii Gr. Capșa
Ioan Arnăulu
I. Dragan.

Miercuri

Orele : 3—5.

Clasele : VIII, V, IV.

1. Comunitate de muncă cu *direcție literară* :

- a) Lectură : D-nii V. Țaranu

V. Teodorescu

- b) Organizarea unei șezători pe clase : D-nii V. Țaranu

V. Teodorescu

I. Dragan

Gh. Dimitriev

I. Arnăulu

- c) Pregătirea conferințelor : D-l V. Țaranu, în acord cu ceilalți profesori.

2. Comunitate de muncă cu *direcție practică* :

- a) Material didactic (vezi Luni).

- b) Muzeu : D-nii V. Andrei

G. Calin

C. Teofănescu.

- c) Bibliotecă, d-l V. Țaranu

- d) Lucrări agricole de sezon : C. Bogdan (șt. agricole)

- e) Colecții :

G. Calin (șt. naturale)

M. Ionescu (șt. fizico-chimice)

V. Andrei (muzeu)

N. Stoenescu (muzeu)

Gh. Dimitriev (coruri)

I. Arnăulu (jocuri)

I. Dragan (pedagogia)

V. Dobrescu (pedagogia).

3. Comunitate de muncă cu *direcție estetică* (cf. Luni).

4. Comunitate de muncă cu *direcție științifică* (cf. Luni).

Joi

Ora : 3—5

Clasele : I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII.

1. Comunitate de muncă cu *direcție literară*.

- a) Lectură literară : D-nii V. Țaranu

V. Teodorescu

D-ra A. Ioan

- b) Lectură științifică : D-nii V. Andrei
N. Stoenescu
G. Călin
M. Ionescu
și eventual alți profesori.
- c) Pregătire de conferințe. (v. Luni).
2. Comunitate de muncă cu *direcție științifică* (cf. Luni).
3. Comunitate de muncă cu *direcție practică*.

- a) Străjerie : D-nii I. Arnăutu
I. Tăzlaşanu
- b) Premilitară : D-l N. Arhip
- c) Sport : D-l I. Arnăutu.
- d) Ședință de igienă : D-l Dr. M. Enăchescu.
- e) Gospodărie în internat : D-nii I. Dragan
I. Arnăutu
C. Bogdan
C. Teofănescu

f) Material didactic (cf. Luni).

4. Comunitate de muncă cu *direcție estetică (artistică)*.

- a) Căntece patriotice : D-l G. Dimitriev.
- b) Desen, pictură : I. Gheorghiu.
- c) Infrumusețarea clasei : D-l I. Gheorghiu.

Vineri

Ora : 3—5.

Clasele : VIII. VII. VI. III. II. I.

1. Comunitățile de muncă cu *direcție literară*.

- a) Lectură : D-nii V. Țaranu
V. Teodorescu.
- b) Pregătirea conferințelor : D-nii V. Țaranu (l. română).
V. Dobrescu (pedagogie).
Pr. Buzea (religie).
- c) Lectură științifică : D-nii G. Călin (șt. naturale).
V. Andrei (geografie).
N. Stoenescu (istorie).
M. Ionescu (șt. fiz. chimice).
Gr. Capșa (mat. contabilitate).

2. Comunitate de muncă cu *direcție științifică*.

Laborator : D-l M. Ionescu.

Muzeu : D-nii G. Calin
M. Ionescu
V. Andrei
N. Stoenescu.

Monografii : D-nii V. Dobrescu
I. Dragan
N. Stoenescu
V. Andrei.

Sămbătă

Ora : 3—5.

Clasele : I—VIII.

1. Comunitate de muncă cu *direcție practică*.

a) Ședința de igienă : D-l Dr. M. Enăchescu.

b) Excursii cu toți profesorii ;

Vizite la monumente și fabrici.

(Aplicațiuni, geografie, istorie, științe naturale, științe fizico-chimice colecții).

c) Vizite cu clasele VII și VIII la școlile primare din oraș și județ.

D-nii V. Dobescu

I. Dragan

V. Andrei.

d) Pregătirea de sezători în școală și la cercuri culturale.

e) Gospodărie în internat (cf. Marți).

f) Premilitărie : D-l N. Arhip.

g) Străjerie : D-nii I. Arnăutu

I. Tăzlăuanu.

Un mic comentariu pentru deslușirea mai de aproape a planului comunităților de muncă înfățișat mai sus.

Orarul tip sosindu-ne după exprimarea dezideratelor profesorilor care, după cum se știe, formează temeiul întocmirii orarelor din orașele cu mai mult de o școală secundară, ne-a surprins cu după amiezi ocupate, astfel că orarul comunităților de muncă întocmit de noi prezintă următoarele diferențe față de orarul tip :

Clase prevăzute în orarul tip Clase prevăzute de orarul nostru

Luni	VI, VII, VIII,	$\frac{1}{2}$ I, VI, VII, VIII
Marți	I—VIII inclusiv	$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ II, V, VI, VIII IV, V, VIII
Miercuri	VIII	I—VIII inclusiv.
Joi	I—VIII inclusiv	$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$
Vineri	V, VIII	I, II, III, VI, VII, VIII
Sămbătă	I—VIII inclusiv	I—VIII inclusiv.

Clasele prevăzute în orarul nostru cu $\frac{1}{2}$ deasupra, însemnează că au avut liber numai jumătate de după amiază la dispoziția Comunităților de muncă. Cu toate dificultățile ce ni s'au prezentat din obligația de a potrivi cadrul oferit de dezideratele profesorilor cu cel prevăzut de orarul tip, n'avem, în fond, de cât o jumătate de ședință în plus la clasa II-a și o jumătate de ședință în minus la clasa V-a:

Orarul tip : I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII
 3 3 3 3 4 4 4 6

Orarul nostru : I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII
 3 $3\frac{1}{2}$ 3 3 $3\frac{1}{2}$ 4 4 6

Am asemuit în articolul trecut comunitățile de muncă unei mese întinse. Se așează la ea cine vrea, mănâncă ce vrea, *ce-l priește*. Primul principiu este și trebuie să rămână libertatea. Libertatea elevului de a se înscrie la ce comunitate îl mână inima. Va lucra în direcția spre care simte șoaptă din lăuntru, îndemn spontan dela îndemănarea ce i-au lasat-o părinții ca zestre — aptitudinea. Lucrul va fi făcut cu plăcere și spornic.

Directivele în această privință sunt limpezi.

„Reducerea numărului de ore s'a făcut din 2 motive :

a) Motive de igienă fizică și intelectuală, pentru că elevii nu puteau rezista la o muncă care-i ținea ocupați în unele clase până la 42 de ore săptămânal, plus 3 ore pe fiecare zi, de meditație supraveghiată.

b) Mai multă libertate elevului pentru activitate personală, muncă proprie, *pentru cultivarea aptitudinilor și inclinărilor personale*, întregirea și dezvoltarea tuturor activităților necesare viitorilor învățători“.

Libertatea pentru elevi de a se grupa pentru lucru ca într'un stup, ca albinele.

Libertate și pentru corpul didactic.

„Ministerul dorind ca o viață nouă să pulseze în școala normală, (viață care nu se poate obține fără o contribuție constmțită a tuturor profesorilor, fără o muncă, care să nu precupețească timpul, fără entuziasm și dragoste de meserie), supune la discuțiunea conferinței profesorilor organizarea acestei variate activități în orele libere. Departele de a intra în amănunte, de a propune un plan rigid de organizare, care n'ar fi potrivit necesităților sociale locale sau altor împrejurări, lasă deplină libertate profesorilor școlii, adunați în conferință, pentru a alcătui planul acestei activități, cu condiția ca să corespundă directivelor generale date și nevoiei de a forma învățători“.

În aceste comunități sau activități profesorul trebuie să lucreze în așa fel ca distanța dintre el și elev să dispară, pentru că numai așa sufletele se vor apropia, se vor contopi, se vor cunoaște. Profesorul va deveni un prieten, un frate mai mare gata să vadă cu ochi binevoitori, să asculte cu bunăvoință, să îndrumeze părintește și să susțină prietenește.

„Elevul trebuie să știe că pentru aceste activități nu va fi notat, iar profesorul va lucra așa, ca să obțină consimțământul total al elevului de a se da cu bucurie activității desfășurate“.

Așa dar, consimțământ total din partea profesorului și consimțământ total din partea elevilor pentru activitatea din comunitățile de muncă. Dar dacă prin consimțământ și libertate nu se poate obține nici un rezultat? Masa rămâne înlinsă și nu poștește nimeni la dansa?

Vezi, că libertatea și poftim la masă sunt cam relative, atât pentru profesori cât și pentru elevi:

„În această operă de educație integrală profesorul este dator să intervină cu energia lui, cu priceperea lui, cu dragostea lui de profesiune“.

„Profesorii cari n'au catedra completă o vor completa cu ore la aceste activități. Cei cari au catedra completă au *obligația* morală și prevăzută în legea și regulamentul Inv. secundar, de a lucra în școală și peste orele de curs. De altfel Ministerul va căuta să găsească fondurile necesare pentru a plăti această muncă suplimentară. Dorește însă să vadă pe toți profesorii integrați cu desăvârșire în viața și rostul școlii normale lucrând cu entuziasm, fără a-și cântări timpul pe care îl dau frumoasele lor misiuni de făuritori ai educatorilor neamului“.

Iar *elevii*, dacă li s'a redus numărul de ore, „Ministerul n'a înțeles să fie lăsați în voia lor, complect neocupați, în orele libere de după amiază, sau ocupați cu jocul până la oboseală, ori cu lecturi păgubitoare“.

„Pentru ca această activitate, din orele libere, să fie ceea ce se așteaptă dela ea, pentru ca școala în anumite ore să se apropie de viață și s'o înfățișeze în mic, este nevoie ca în după amiezile libere ea să devină un adevărat atelier, în care elevii fără amenințarea catalogului și a notei, să lucreze în toate direcțiunile ca să-și asimileze temeinic cunoștințele, îndemânările necesare misiunii și mai ales deprinderile pentru o viață morală și sănătoasă și pentru o muncă, care să nu aștepte a fi controlată, ci să isvorască, ca o necesitate imperioasă“.

(Anexa 1)

„Elevii trebuie să fie pătrunși de importanța confecționării acestui material (didactic) și să știe că nimeni nu va fi admis la examenul de capacitate, dacă nu și-a făcut tot materialul didactic necesar școlii primare unde va funcționa ca învățător“.

(Va urma).

(Instrucțiuni pag. 2)

I. Dragan

Valorile educative ale Creștinismului.

INTRODUCERE.

Experiențele tragice ale vieții sociale, ne dovedesc cu prisosință, că dacă dezvoltarea științifică, ce a mărit așa de mult puterea omului asupra naturii, nu este însoțită de o creștere plină de iubire față de aproapele, ea va deveni o cauză de distrugere, în loc de a contribui la fericirea și progresul omenirii.

Observăm cum la baza desfășurării statului nostru există o funcție sfărâmată. Strigătul de alarmă al tuturor sociologilor și pedagogilor actuali e acesta: lupta între generații, discontinuitatea generațiilor, dați-ne o nouă generație!. Seriile de generații nu se pot încheia cum trebuie, primenirea socială prezintă ceva anarhic, contactul cu masele originare suferă adânc de o secetă, clasele nu se leagă în preschimbarea succesivă a sângelui și a spiritului.

Generațiile nu privesc nici înapoi, nici înainte, ci caută să se folosească de moment, în domeniul politic, în domeniul economic ca și în cel cultural.

Discontinuitatea generațiilor este o boală generală a cărei cauză se poate observa cu ușurință.

Fără supărare, am ajuns la maxima: homo, homini lupus..., lipsește în organismul lumii punctul arhimedic al vieții sociale, lumea nu dă atenția cuvenită legii atracției universale ce stă în inima creștinismului. Vorba d-lui profesor I. D. Ștefănescu: »Italia se face a înțelege prin pâinea noastră cea de toate zilele — dă-ne doamne colonii ... în Abisinia.«

Asta-i pacea? „Si vis pacem, para bellum?!“.

Ce trebuie să răspundem noi ca creștini? În primul rând că educația trebuie să aibă ca scop principal dezvoltarea personalității omenești, nu numai formarea individului din punct de vedere științific și tehnic. Grija cea mai apăsătoare a zilei e stabilirea unui nou stindard al vieții sociale. Dar pentru aceasta mai este nevoie de altceva decât de știință și tehnică, mai e nevoie și de factorii spirituali educativi pe care-i relevă creștinismul.

Creștinismul ne deschide calea ce duce la Dumnezeu, calea prin care generațiile se pot uni cu El și prin aceasta a realiza între ele cea mult dorită fraternitate. Stăpânul pe care îl servește creștinismul, a venit să dea viață lumii și cât mai desăvârșită.

Datoria principală a educației, trebuie să fie grija față de individ spre a-l îmbogăți intelectual cât și moral, spre a-i dezvolta capacitatea lui de jertfă, ca membru liber și responsabil al societății omenești. Scopul către care trebuie să tindă educația este comuniunea cu Dumnezeu și pătrunde-

rea spiritului lui Hristos în toate relațiile omenești. Pentru că nu putem împărți viața omenească în două părți : una religioasă condusă de spiritul lui Dumnezeu și alta profană stăpânită numai de egoismul științific.

Toate relațiile omenești trebuiesc creștinizate și mai ales acelea în care frățietatea e mai greu de realizat.

În caz contrar, doctrina paternității Dumnezești pierde din valoarea sa. Separată de frățietatea omenească paternitatea lui Dumnezeu nu mai este decât un cuvânt gol.

Nu e de ajuns numai că suntem frați, ci trebuie, ca să și trăim ca frații. Prea multă încredere am pus, atât în școală cât și în biserică, pe o instrucție verbală.

Lipsește învățământul trăit. Ne găsim în fața unor greutăți specifice timpului nostru ; există grupări compacte, centralizate, mișcări organizate cu moralitate aparte, rase rivale a căror vrăjmășie nu se manifestă numai din raporturi încordate între Orient și Occident ci și în sânul diferitelor națiuni. Chiar statul ce ne controlează viața întreagă, prezintă o moralitate inferioară celei pe care el o pretinde cetățenilor.

Care e semnificația acestor probleme din punct de vedere educativ? Numai din inimă vin izvoarele vieții. Dacă inima este dreaptă și viața va fi dreaptă ; dacă inima este coruptă, nici un ajutor din afară nu o poate ajuta. În tragicul conflictelor vieții sociale actuale Dumnezeu ne vorbește acum, dacă avem urechi de auzit. Să ne apropiem de valorile educative ale creștinismului, cu spirit sincer și cu inima respectuoasă ca să ne dea ajutorul de care avem nevoie.

În rândurile ce vor urma, vom arăta pe scurt, care sunt valorile educative ale creștinismului și influența lor asupra vieții sociale.

În numărul acesta, ne vom ocupa de :

I. NOETICA CREȘTINĂ.

Omul ca ființă individuală și spirituală, poate fi condus de Dumnezeu la cunoștința adevărului suprem prin religione. Pe de altă parte poate cunoaște conducerea sa prin Dumnezeu la o țință finală, de aceea el urmează conștient și liber conducerii dumnezeiești.

Cum poate ajunge omul la cunoștinși sigure și adevărate? Cu aceasta se ocupă problema noetică care e centrul tuturor sistemelor filozofice și a fost rezolvată în mod felurit. Filozofia creștină a stabilit o noetică concentrată în sistemul : *Realismul empiric ideal*, cu metoda aposterioristic întâi și apoi cu cel aprioristic.

Adică omul pleacă întâi dela experiența internă, dela conștiința de sine, apoi dela experiența externă, cu simțurile, poate ajunge la cunoștinși adevărate, iar prin concluzii logice până la Dumnezeu.

Prin urmare noetica creștină pleacă dela fapte sigure — faptele experienței interne și externe care oferă primele elemente oricărei operațiuni noetice.

Prin aceste două izvoare noi scoatem primele elemente ale cunoașterii, le prelucrăm după legile cugetării și mergem la cunoștinți sigure.

Cunoștințele noastre sunt sigure? Dar ce poate fi mai sigur ca cugetarea, simțirea și voința proprie. Cunoștințele noastre sunt adevărate?

Intrucât noi căpătăm cunoștințele noastre prin observare, corespund unei stări de fapt, deci trebuie să fie adevărate. Observările pe care le facem cu simțurile au un obiect la care se referă. Experiența internă ne duce la cunoașterea actelor psihice conștiente, iar observarea fenomenelor psihice trebuie să ne ducă la existența unui subiect, care e purtătorul acestora și de natură spirituală, la cunoașterea sufletului. Fenomenele fizice din lume trebuie să aibă o cauză, prin legea cauzalității ajungem la cauza ultimă a tuturor fenomenelor din lume — la Dumnezeu. Dumnezeu a creat lumea cu un scop, deci și omul are un scop final — fericirea, iar fericirea supremă e Dumnezeu.

Prin urmare fericirea se poate ajunge numai în comunitate de viață cu Dumnezeu care e binele absolut. Dela experiența internă, am ajuns în domeniul metafizic. E posibilă cunoașterea realității metafizice? Kant o neagă. Noetica creștină însă afirmă că realitatea metafizică direct n'o putem observa, ci numai pe cale indirectă, prin cele fizice.

Între noetica creștină și celelalte sisteme noetice opuse realismului empiric ideal, există o mare diferență.

1. *Scepticismul* afirmă că spiritul omenesc nu poate ajunge la cunoștinți sigure, reale.

2. *Empirismul* susține că cugetarea are numai un rol formal.

3. *Senzualismul* afirmă că experiența externă e micul izvor al tuturor cunoștințelor intelectuale.

4. *Pozitivismul* cunoaște numai legi, nu cauze. Acest sistem renunță la originea, cauza și scopul final al lucrurilor. Pentru pozitivism metafizica și teologia sunt rătăciri.

5. *Idealismul* cu toate ramurile lui: Idealismul critic a lui Kant, acosmistic (Berkeley), intelectualismul aprioristic susținut de: Fichte, Schelling și Hegel, teoria ideilor înăscute a lui Cartesius și Leibnitz, nativismul fiziologilor moderni: Iohannes Müller și Helmholtz, ontologismul lui Platon, misticismul lui Iacob Böhme și tradiționalismul lui Bonéold, afirmă în general că toate obiectele experienței externe, sunt numai conținutul conștiinței noastre și prin urmare dependente de conștiința noastră.

Noetica creștină recunoaște existența lumii empirice ca și a celei spirituale. Cunoștințele noastre se referă la ambele lumi. Ea ne ridică

prin cele pământești la cele cerești. Există un raport de filiațiune între autor și operă. La baza acestui raport stă dragostea ce străbate din cer pe pământ și depe pământ la ceruri. Pentru noi nu există hotare între cele două lumi. Noi nu mergem după teoria ondulației universale, la temelia noetice creștine stă *Armonia universală*.

Principiul acesta fundamental al noetice creștine nu prezintă în sine nici o valoare educativă? „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, din tot *cugetul* tău, din tot *sufletul* tău, din *toată inima* ta și din *toată virtutea* ta, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși“. În acest citat evanghelic se cuprinde toată integritatea noetice creștine.

Din ele se revarsă asupra gânditorului serios, întreaga problemă a echilibrului universal. Pentru că „dacă omul se examinează numai prin prisma percepțiilor sensibile, fără de unitatea care leagă aceste percepții armonizându-le, el apare în cele din urmă ca o realitate întâmplătoare. Acest adevăr îl vede el spre sfârșitul vieții, când observă că nu este decât o materie organizată, care se desorganizează treptat în vederea morții. Ce este viața lui decât o funcțiune care învață ca să moară? Când inima și creierul au încetat să mai funcționeze, mai există el oare? Este vre-un senz în această viață? El este produsul unei întâmplări. Așa apare omul dacă el este considerat numai prin mulțimea percepțiilor externe. El este o realitate fără senz, deci o simplă întâmplare. Și în adevăr, în acest caz el este un șir de iluzii pe care le vedem înmormântându-se câte una până la pragul mormântului. Și la mormânt se îngroapă cea din urmă iluzie.

Iată de ex. un tânăr, care, văzut numai prin continuitatea vieții sale, fără de contingențele în care se desfășoară această continuitate, apare ca existând pentru a fi un geniu folositor, familiei, naturii sale și omenirii. Dar el se sfârșește tocmai în clipa în care cei ce-l cunoșteau, își pusese ră toată nădejdea în el. Și acest tânăr este poate unicul fiu al unei sărmâne văduve. Ce va zice muma, la prăbușirea singurei nădejdi? Este vre'un înțeles în asemenea fapte? Nu, ci o crudă desamăgire. Pe de altă parte să ne închipuim două ființi cari se iubesc și care par a fi făcute pentru a-și făuri fericirea împreună. Dar una din ele se stinge înainte de vreme. Unde este senzul? Așa apare omul dacă se privește numai în multiplicitatea realității sau numai în unitatea ideală. El este o întâmplare, sau o ființă fără de rost.

Nu tot astfel se înfățișează el examinându-se în armonia dintre spirit și materie. Socotită în fiecare clipă așa, viața este foarte schimbătoare. Astăzi plouă, mâine e senin, pentruca apoi să ningă. Dar privită în unitatea sa anuală, ea este alcătuită din anotimpuri cari au un rost. Așa este și cu taina vieții, sau a morții.

Examinându-ne în armonia dintre viața noastră de toate zilele ș

senzul unitar al acestei vieți, trebuie să vedem că trăim pentru a spiritualiza materia în care suntem dați. Iar ființa care moare iubind idealul, s'a dus într'o altă lume mai puțin supusă crudelor ispite ale realității.

Și cel ce rămâne va iubi cu adevărat pe cel ce a plecat și va fi demn de lumea acestuia, în măsura în care îi va continua opera de bine stăruind în ideal. Numai așa poate ne explicăm mai deslușit marea mister al morții și găsim noi cei rămași aici, o mângâiere la plecarea ființelor noastre dragi, în altă lume. Și totuși plângem pe cei plecați și ei ne plâng pe noi în clipa despărțirii.

Plângem, pentru că se rupe un ajutor reciproc, care s'a înfiripat cu cu atâtă necesitate, cu atâtă dor, întru împlinirea aceluiași ideal comun, prin această lume de ispite, de dureri, de amară jale. Plângem pentru că cei duși suntem noi înșine sub altă formă. „Semper eadem, sed aliter“, (totdeauna aceeași și todeauna alții). Și așa vedem adânc, tot mai adânc, cum fiecare existență pe această lume este o parte din spirit încăluzată în materie, dar în așa chip că ea are libertatea de a o apropia de perfecțiune prin spiritul său, sau să se depărteze prin materia sa.“ (Filosofia Românească. Marin Ștefănescu).

Sub acest aspect sublim se prezintă valoarea educativă a noției creștine, sub aspectul echilibrului, între trup și suflet, între creator și operă în scopul realizării armoniei universale.

Pe când sistemele noetice opuse creștinismului, cele materialiste duc la distrugerea vieții prin satisfacere instinctelor inferioare, iar extremele idealiste produc: sinucideri, haos, neant...

Preot Mihai Gavrilescu

BIBLIOGRAFIE

- 1) Raportul Comisiunii a IV al Congresului creștinismului practic 1925 —Stocholm—
- 2) *Filosofia Românească*. Profesor Marin Ștefănescu—Cluj.
- 3) *Teologia Fundamentală*. Dr. I. Găină.

PLAN DE LECȚIE

CLASA IV-a

Obiectul. Șt. Naturale.

Subiectul. Aparatul digestiv și digestiunea.

Scop formal: de a cultiva spiritul de observație și interesul pentru cunoașterea corpului omenesc, precum și explicarea fenomenelor ce se petrec în el.

Scop material; de a da cunoștințe despre aparatul digestiv și digestiune.

Material didactic; tabloul cu aparatul digestiv — desemnat — și făcut în plastilină — planșă —.

I. Cine din voi copii, a văzut o mașină de tren?... De ce are nevoie ca să poată merge? — de foc — Ce se pune pe foc?... În ce se prefac lemnele prin ardere? (jar). Ce ne dă jarul? (căldură). Fără această căldură mașina ar mai merge? Ce rămâne de pe urma arderei lemnului sau cărbunilor de pământ, în cuptorul mașinei? (cenușă, șgură). Ce face acel care conduce mașina cu această șgură? (Ne mai fiind bună, este dată afară). Dar omul ca să poată munci și trăi, de ce are nevoie? — Hrană. — Ce mănâncă omul?... Cum le spunem noi într'un cuvânt? (alimente). Ce facem cu aceste alimente? Știe cineva să ne spună unde se duc, pe unde și ce se întâmplă cu ele?

Vom învăța azi părțile din corpul nostru pe unde trece hrana și ce anume prefaceri suferă până ce se prefacă în sânge—pulere pentru corpul omului. Când simțim că ne este foame, ce facem? Să zicem că avem înaintea noastră pâine și carne. Ce facem cu ele? (Le luăm cu mâna și le ducem la gură). Ce se întâmplă aci cu pâinea? Să ne spună A. — Rupem cu dinții din pâine, atât cât se poate mesteca ușor, apoi luăm și carne.

Acestea sunt mestecate de măsele și purtate de limbă într'o parte și alta a gurei. — Când băgați o bucată de pâine în gură ce simțiți că vine din perieții gurii? (un fel de apă). — Cum spunem noi la această apă? (scuiapat). I se zice *salivă*. (Se scrie pe tablă). Saliva vine dela niște ghinduri așezate pe pereții gurii și ajută la mestecat, prin aceea că înmoale alimentele și le face mai dulci. Se arată gura, pe tabloul desemnat. Se intuește. Desemnează propunătorul, desemnează și copiii pe caetele lor.

După ce pâinea și carnea au fost mestecate bine de tot, ce se întâmplă cu ele? Sunt adunate de limbă și formează un gogoloș, care este împins de limbă în fundul gurii, apoi înghițit.

De aci drumul pe care îl fac alimentele nu se mai poate vedea cu ochiul nostru. — Se explică copiilor că sunt unele aparate, cu ajutorul cărora putem să vedem în corpul omenesc. Alimentele odată înghițite, trec într'o pâlnie — se arată pe tablou — care se numește faringe. — Se scrie pe tablă. — Aci se întâlnesc mai multe drumuri și dacă n'ar fi un căpăcel mic, dar trebuitor, care să astupe drumul pe unde merge numai aerul, mâncarea ar apuca pe acolo. Căpăcelul acesta, stă acolo de strajă și de îndată ce simte că vine mâncarea, se pleacă și astupă drumul.

Se întâmplă câte odată ca din vina noastră — vorbind sau răzând la masă—să se ridice acest căpăcel tocmai când trece mâncarea. Atunci mâncarea apucă greșit și omul se poate îneca și chiar muri. Aceasta, cum

spuneam, este din vina noastră ; căpăcelul e toldeana la postul lui. Vreți să știți cum se numește acest căpăcel ? — Epiglotă. — Se scrie pe tablă și se arată pe tablou.

Scăpat și din această pâlnie, gogoloșul de mâncare, ajunge într'un tub cărnos, care merge paralel cu șira spinării, numit *esofag*. Se arată pe tablou și se desemnează. Din *esofag*, hrana trece mai departe și ajunge în *stomac*. Se arată pe tablou și se intuește. Ce formă are stomacul ? (Un cimpoi). El este format dintr'un mușchiu tare, iar pereții îi sunt căptușiți cu o peliță numită *mucoasă stomacală*. Se desemnează stomacul. În pereții stomacului, sunt niște ghinduri, din care isvorăște un suc stomacal, de gust acrișor.

Aci alimentele sunt frământate mai mult timp și prefăcute într'un lichid de culoare albicioasă.

După 2—3 ore, alimentele prefăcute în lichid, trec mai departe în intestinul subțire (mațul subțire). Se arată și se intuește, apoi se desemnează. Aci alimentele se amestecă cu *fierea* care vine dela ficat (mai) — se arată și se desemnează — cu sucul pancreatic și cu alte sucuri intestinale, prefăcându-se într'o materie gălbuie, numită *chil* (Se scrie pe tablă).

O parte din alimente astfel mistuite, trec prin pereții intestinului subțire în sânge. Ceea ce nu s'a putut prefăce și trece în sânge, este dusă mai departe în *intestinul gros* (se scrie pe tablă și se arată) și de aici dată afară. (Se desemnează intestinul gros).

III. Care e prima parte care ajută la hrănire ? (În timp ce un elev spune, un altul arată la tablă, pe tablou, partea despre care se vorbește).

Din gură unde ajung alimentele ? (faringe) Și din faringe ? (esofag) Cum este esofagul ? Din esofag unde trec ? (Se descrie stomacul)

La fel cu intestinul subțire și cel gros

IV. Gura, faringele, esofagul, stomacul, intestinul gros și intestinul subțire, precum și saliva, fierea și pancreasul, formează un aparat, un fel de mașină, numit *aparatul digestiv* (se scrie pe tablă).

Iar lucrarea aceasta care se produce în corpul nostru și care preface alimentele în părți care pot trece în sânge, se numește *mistuire* sau *digestiune* (se scriu termenii pe tablă).

V. Ca să avem întotdeauna aparatul digestiv sănătos, ni se cere să purtăm mare grijă mai ales de sănătatea gurii.

Sfaturi.

Gura. Trebuie să ne ferim de a o sgară sau a linge pelița ei cu alcool, fum de tutun, sau mâncări ardeiate. Prin rănilor care s'ar face, pot pătrunde microbii — semințe de boli.

Dinții trebuie să se spălați cu o periuță moale dimineața și seara. Se spală mai ales seara, pentru că dacă ne-am culca cu resturi de mâncare pe

dinți, ele ar putrezi în timpul nopții și ar produce mirosul urât din gură. Dinții stricți pot îmbolnăvi și stomacul, prin aceea că nu pot mesteca bine.

Când un dinte începe să se strice, nu trebuie să-l scoatem, căci vor cădea pe urmă și alții.

Să nu stricăm lucruri tari între dinți (nuci oase, etc) care vatămă smalțul de pe dinți.

Alimentele să fie bine mestecate, căci ușurăm în felul acesta munca stomacului. După mäsă să facem o plimbare. Mișcarea, face ca sucurile să se verse în mai mare cantitate în stomac și în intestinul subțire. Fac rău aceia care se culcă imediat după masă.

Să nu mănăcăm prea mult.

Primăvara și toamna ați auzit că unii oameni se plâng că sufăr de *amigdalită*. (Se arată amigdalele la un copil! Amigdalele se umflă și dor din cauza vântului rece care bate în aceste anotimpuri.

Ca să ne păzim facem gargară în fiecare dimineață și seară :

1) *Cu apă oxigenată* 1—2 liugurițe la un pahar cu apă caldă.

2) *Apă iodată*: 10—15 picături de iod la un pahar cu apă caldă.

Dacă n'avem niciuna din acestea putem face cu apă sărată.

SCHIȚA GRAFICA.

Aparatul digestiv. (desen) epiglotă, faringe, esofag, fiere, pancreas, intestin etc.

N. Arhip

III. REALIZĂRI ȘI DRUMURI NOUĂ

EMANOIL HALUNGA

O parte din cetățenii acestui oraș au comemorat deunăzi pe Emanoil Halunga, fostul lor dascăl dela școala primară Nr. 1, din Piatra-Neamț.

Pomenirea morților e un semn al legăturii vieții prezente cu trecutul și cu viitorul.

Marele istoric Pârvan, care a fost și un profund gânditor — căci istoric, în concepția românească a lui Kogălniceanu, înseamnă gânditor — scrie undeva: „Oamenii noi, înflorind în marea lumină a vieții, trebuie să se plece, cu recunoștință, spre pământul unde dorm oamenii vechi, din țărta cărora au crescut ei, oamenii noi, întocmai ca florile nouă din pulberea florilor vechi“.

De acest profund și pios sentiment — de trainică legătură a vieții, cu ceea ce a fost și cu ceea ce va fi — au fost pătrunși foștii elevi care au venit să-și închine amintirea și recunoștința la mormântul celui ce i-a învățat ce înseamnă munca, cinstea, bunătatea, dragostea de aproapele și dragostea de neam și țară.

„Mă gândesc mult, cu ce înalte calități va fi fost înzestrat, de Dumnezeu, Manoil Halunga, ce educator superior va fi fost — în acele vremuri când școala românească era la începutul ei și când dascălii erau puțini — dacă, totuși, a reușit să vrăjească atâta sufletele foștilor lui elevi din clasa III-a, încât să nu-l uite nici acum la bătrânețele lor“ (Al. Ionescu).

„Cu dragul lui de copii și cu dorința de a scoate din ei oameni vrednici, „Domnul Halunga“ nu era numai învățătorul și sfătuitoarea noastră, ci era pilda cea mai frumoasă în toate faptele vieții. Aspru câte odată, dar drept... Nu s'a găsit la el niciodată, cea mai mică nepotrivire între vorbă și faptă. Neclintit, ca stejarul ce nu se pleacă de vifor și furtună, el credea că-și face datoria; și lupta, învățând buchile pe copii, pentru înălțarea neamului... Atâta dragoste punea el în toate cele câte erau semnele deosebite ale neamului, că în mica lui locuință din Piatra, până la moarte, a păstrat lucrurilor aspectul cel mai românesc și mai curat. Cărțile bisecești, cu scoarțe vechi de piele, ceasul bătrânesc în perete, patul moldovenesc acoperit cu țesături de casă, mirosul de sulcină și dumbraunic“ (V. C. Șoarec).

„Îi mergea numele că e profesor foarte bun. Așa auzisem eu prin clasa II, dela băieți și de acasă. Tata spunea că Halunga are metodă... Dela dânsul am învățat pentru totdeauna, scăderea cu împrumut, pe care n'o pricepusem bine în clasa II-a. Procedarea lui, la această lecție am

intrebuințat-o și eu mai târziu, ca dascăl, la aceeași școală și în aceeași clasă chitar; și o găsesc și azi foarte ingenioasă" (Al. Gheorghiu).

Prin munca lui neobosită, acest dascăl născut la 1823 în Dorohoiu, pensionat la 1 Aprilie 1889 și decedat la 3 Decembrie 1907, a fost un luptător național.

„Când a sosit în Piatra vestea că în ziua de 24 Ianuarie 1859 s'a proclamat la Iași unirea Principatelor și alegerea comună a Domnitorului Cuza, tânărul institutor Halunga — văzând sărbătorirea acestui mare eveniment de către întreaga suflare — în entuziasmul său delirant, a dat foc unei mici căsuțe ce o avea în mahalaua Valea Viei. A făcut și el iluminajie — alături de municipalitatea orașului — jertfind pe altarul bucuriei generale, mica-i căsuță de om sărac!" (D. Hogeș).

De așa dascăli s'a învrednicit generația eroică a încheierii Statului român.

Și o bucată de vreme orașul i-a arătat recunoștință lui Halunga.

„Ulita din Piatra, care i-a purtat numele atâția ani, o uliță strâmtă ce adăpostea un suflet mare, s'a schimbat azi într'un larg bulevard și i s'a dat alt nume.

Așa suntem noi oamenii... de când ni se strâmtează sufletele, lărgim ulițele" (V. C. Șoarec).

Constantin Turcu

L i v i u R e b r e a n u

— La cincizeci de ani —1)

Sărbătorirea unui scriitor în viață este mai mult un prilej de plăcere intelectuală, dar și de reîmprospătare a scrierilor sale.

La vârsta de cincizeci de ani, marele nostru romancier răscolitor de gânduri adânci, își socoate fiecare an în plus, ca un dar.

„Tatăl meu a murit la 61 de ani. Nu mă tem de moarte, fiindcă stau de 25 ani cu ea de vorbă. Am ucis în opera mea mulți oameni și destul de veridic. Mă gândesc însă cu oroare la boală, la decrepitudine“.

Fiu de învățător din Târlăușua Năsăudului, Liviu Rebreanu a învățat carte la Unguri și la Sași, a urmat universitatea din Budapesta și la 21 ani obține gradul de sublocotenent. Încă din liceu cetea în limba germană pe scriitorii clasici, iar literatura română a cunoscut-o mai târziu. „Om al munților și al pădurilor“ — după cum mărturisește singur Rebreanu, natura

1) Din conferința ținută la Asociația corp. didactic secundar, din Piatra-Neamț.

țării i-a intrat în ochi și în suflet de mic copil: „Valea Someșului a fost și va rămânea pentru mine cel mai plăcut loc de pe pământ. Dragostea îndărătnică a noastră a Transilvănenilor pentru pământ este explicabilă, prin faptul că mai bine de cincisute de ani am fost proprietari și sentimentul acesta al dragostei de glie s'a moștenit din tată în fiu”. (Adevărul Literar, 8 Dec., 1935).

Sufletul lui Rebreanu a fost adânc sbucimat mai târziu. Inclinat cu desăvârșire spre litere el putea deveni un mare scriitor în limba germană sau maghiară. Forța atavică însă, l-a mânat spre glasul gliel românești. Smulgându-se de sub dominațiune străină, în momentul când drama vieții de familie și a neamului său l-ar fi putut mistui, Rebreanu pornește spre Țară urmând drumul înaintașilor săi, Coșbuc și Iosif.

Ispita politică nu l-a abătut de la nobila preocupare artistică. Când odată, i s'a încredințat *Direcția culturii poporului* la Ministerul Sănătății, Rebreanu devenea obiectul de atac al opoziției politice; scriitorul a plecat de acolo, iar noi ne-am ales cu revista *Boabe de Grâu*.

Astăzi, într'un pitoresc colț de țară, lângă Pitești, se află gospodăria sătească a scriitorului nostru. Aici, îndrăzneți gazetari l-au iscodit și 'n l-au zugrăvit apoi, așa cum apare el: înalt și viguros, cu ochi albaștri, cu părul de argint, revărsând în jurul său numai prietenie și bunătate. Este modest, uneori superstițios și stăpânit de fiorul neantului, „închizând multă gingășie sufletească în masivitatea-i fizică”.

Indrăgit mai cu seamă de opera lui Creangă, din care respiră natura alea vieții poporului, și din scrierile lui Coșbuc, care cuprind crâmpiele de idilică epopee a vieții lăărănești, Rebreanu, cu a sa simțire originală și cu o nouă zestre sufletească agonisită din văi cu freamăt românesc, a intrat tot mai sobru și mai adecuat în câmpul literaturii noastre.

A debutat cu nuvela *Codrea*, pe care a publicat-o în revista *Luceafărul*, de sub conducerea lui Octavian Goga. Tendința acestei reviste, urmărită cu tenacitate dela 1902 până la 1913, era de a regenera literatura ardeleană, pentru a o împleti strâns și armonic cu cea din vechiu regal. Apoi, Rebreanu a colaborat puțin timp la *Vieța Românească* revista ieșeană condusă atunci de C. Stere și care avea ca ideal înslăpânirea poporanismului pur. Neînțelegând să rămâie adeptul unei anumite ideologii politice, Rebreanu s'a grupat, împreună cu E. Gârleanu, I. Dragoslav, C. Moldoveanu, Cincinat Pavelescu și alții, în jurul *Convorbirilor Critice*, revistă condusă de criticul Mihail Dragomirescu (1907-1910), care urmărește ca ideal frumosul și obiectivitatea.

Aruncând la coș unele versuri și piese dramatice neisbutite, Rebreanu publică două volume de nuvele și schițe: *Frământări*, 1912; și *Golanii* în 1916. Din intuiția realității luau ființă tipuri și caractere, care prefațau cea dintâi capodoperă a lui Rebreanu, romanul *Ion*. Acest roman a fost

plămădit și desăvârșit în anii de sbucium ai românimii, între 1916 și 1920. În momentele când prin sabie se creaa țara adevărată, cel mai mare romancier al nostru se ivea, să creze prin pana sa adevăratul sat românesc în orchestrație de epopee.

Ion a Glanetașului din Armadia, eroul principal, este un flăcău sărac, cu temperament volițional și stăpânit de lăcomia pentru pământ. Pentru această sete amarnică, el recurge și la viclenie reușind să captureze pe o fată bogată Ana, pentru ca astfel să poată constrânge pe tatăl acesteia să i-o dea. Dar ajuns stăpân peste pământ *mult*, Ion își simte sufletul pustiu fără adevărata lui iubire, care era Florica, o fată săracă, ajunsă altuia soție. Simțindu-se mistuit de dorul Floricăi, Ion este mânat instinctiv spre ea. Sfârșitul este năprasnic și în clipa fatală Ion se prăbușește sub loviturile bărbatului legitim.

Din ciocnirea celor două pasiuni, cea dintâi pământească isvorită din *glasul pământului* și cea de a doua sufletească, născută din *glasul iubirii*, se desprinde ideea fundamentală a romanului: veșnica luptă între materie și spirit sub forma dominării instinctelor, de unde și fatalitatea prăbușirii în drumul cel mai apropiat de ideal.

Vieața romanului se completează semnificativ cu acțiuni secundare, în care apar pe rând: învățătorul Zaharia Herdelea cu soția sa, oameni cu necazuri multe și cu bucurii prea rare, așa cum este totdeauna vieața învățătorilor de cinste, dar a căroră fete vor imita mofturile modei și al căror fiu, Titu, va deveni aprigul naționalist, vestitorul unei alte generații. Iată-l și pe părintele Belciug dușmânindu-se cu învățătorul, și tot astfel se perindează tipuri de țărani, care dau contur desăvârșit acțiunii principale din roman. Rusticitatea vieții noastre, în țanica și adâncă ei frământare, zugrăvită atât de obiectiv și de poetic de Rebreanu, a dus la crearea adevăratului roman românesc.

În al doilea roman, **Pădurea Spânzuraților**, autorul ne zugrăvește orchestrația metalică a epopeei războiului nostru oglindit prin milenara mistică națională. Eroul principal, Apostol Bologa, se sbuciumă între două datorii, pentru a-și sfârși atât de tragic vieața prin spânzurătoare, ispășind astfel marea vină de a fi hotărît cu votul său spânzurarea lui Svoboda, tovarășul ceh de aceeași suferință națională. Scena inițială petrecută la începutul romanului deschide un lung proces sufletesc, în care timp Bologa nu se regăsește pe sine, întocmai ca Hamlet; este un obsedat și de aceea primește moartea ca o împlinire a destinului. În privința concepției de altfel, **Pădurea Spânzuraților** este cel mai bun roman psihologic din literatura noastră, deși subiectul pierde din actualitate, ceea ce nu se va întâmpla cu romanul Ion.

În **Adam și Eva**, Rebreanu construiește romanul filosofic, prin viziunea vieților trecute, în șapte ipostaze, plecând de la lumea misterelor și ajun-

gând până la materialismul vieții actuale care zădărnicește retrăirea spirituală a sexelor. Autorul depășește realitatea pentru o liberă delectare intelectuală.

În **Ciuleandra** se analizează fatalitatea patologică a nebuniei, care se redeşleapă atavic în ritmul jocului Ciuleandra, mergând la fantezia regenerării rasei și apoi la crimă.

Crăișorul — Horia — apărut în 1929 este romanul răscoalelor țărănești din Ardeal, care prefațează romanul Răscoala (1932) oglindind răsvrătirea din 1907. Mai puțin poetic, romanul **Răscoala** este cea mai sguduitoare dramă a societății românești.

Dacă romanele de până acum ne-au emoționat, ne-au înduioșat și ne-au sguduit prin dramatismul lor, Răscoala ne includează și ne lasă apoi striviți în neputința de a lua vre-o atitudine. Realitatea fenomenului social este atât de apropiată de ochii noștri, încât Răscoala devine romanul cel mai de actualitate. Din romanul Ion, găsim aici pe Titu Herdelea care trece în vechiul regat și e martor ocular al fenomenului politic și al problemelor agrare, care nu-s pe deplin soluționate la vreme, ci numai agitate.

Vedem pe țăranul român la 1907, ca și acum, pe planul întâiu al discuțiilor și al programelor. Unii îl apără, alții îl ferecă în legi; îl mână la intruniri și-l alungă apoi ca rebel. Îl idealizează și-l scormonesc cu interes, fără ca toate acestea să fie cerute de țărani. În evoluția ei, societatea românească a fost urnită în chip lent și permanent de țărani. N'am avut diferențieri de clasă decât câteva privilegiile acordate de voievozi, acelor care se distingeau în războaie. Dar printr'o fatalitate a vremurilor s'a ridicat la noi o clasă diriguitoare de infiltrație străină, care a paralizat valorificarea elementului autohton, încât recucerirea drepturilor sociale s'a făcut numai sub amenințarea surdă a masei autohtone și în urma divorțului dintre generațiile proprietare. *Răscoala* reprezintă această epopee a păturii noastre țărănești, în care vieața colcăe din plin, în luptă surdă cu clasa stăpânitoare: Miron luga este boier vrednic, dar care dispune ca un proprietar autonom. Fiul său, Grigore, este mai democrat în concepție. Arendașul Platamonu este șters, iar arendașul român, Cosma, e stăpânit și el de presentimentul apropiatei exproprieri. Pe de altă parte, țăranii amăgiți de politicieni, bătuți de jandarmi, neajutați nici de primarul lor, rup legătura cu boierii și-și pun toată nădejdea numai în dreptatea lui Vodă. Dar socotind că drumul între popor și rege este zăgăzuit tot de *boieri*, țăranii freamătă, se adună, țin sfat și treptat-treptat se urnesc, pentru a păși la o altă vieață. Freamătul lor îl înțelege numai învățătorul Ion Dragoș, care pentru sinceritatea sa va avea de suferit toată ura fărădelegilor. Se ivesc astfel motive de revoltă, scânteia se aprinde dela urecheala unui copil neastâmpărat, oamenii scormonesc toate vechile nemulțumiri, satele

se contaminează de ură ca și de poftă, conacurile luară foc, furturile se făceau la lumina zilei, cucoanele fură batjocurite și ucise, *boeril* măcelăriți..., pentru ca noul guvern să potolească răscoala în vărsări de sânge afișând astfel restabilirea ordinii. Și în încheiere :

„Vechiul conac părea înfățișat subțire și în cadrul pomilor înfloriți. Ruinele castelului au fost curățate, iar pe locul lor câteva ronduri de flori dădeau parcului o înfățișare mai vastă și mai prietenoasă. Noul administrator Halunga a luat în mână conducerea, parc'ar fi fost aicea de când lumea. Vorbea țăranilor prin vorbă blândă, printr'o bunățate potrivită împrejurărilor, prin pilda lui de muncă și de energie. Proprietarul apoi, Grigore Iuga, strângea Duminica pe țăranii la curte ca să le asculte el însuși necazurile și păsurile. Auzea aceleași plângeri, spuse cu mai multă rezervă, despre lipsa porumbului și greutatea datoriilor. Niciunul nu mai aducea vorba despre întâmplările răzmeriței, iar când întreba el, primea același răspuns : S'au iuțit oamenii, cucoane Grigoriță, c'asa a fost scris ! Singur Lupu Chirlițoiu a îndrăznit să spuie odată : N'a sosit încă ceasul dreptății, cucoane Grigoriță, dar trebuie să sosească odată și odată că lume fără dreptate nu se poate“.

Clasică prin factura ei, opera aceasta oglindește moravuri sociale fiind susceptibilă și de multe interpretări de doctrină politico-socială, fără a întuneca valoarea artistică.

Prin atmosfera românească a romanelor sale, **Ion și Răscoala**, în care se deslăntesc pasiuni primare și originale isvorite din violente contraste sociale, Rebreanu crează capodopere literare, cu care se situează de-a-dreptul în literatura universală.

V. Țăranu

IV. ACTUALITĂȚI

INSEMĂNĂRI.

Societatea română de cercetări psihologice. La 12 Ianuarie 1934, s'a constituit în București „Societatea română de cercetări psihologice” care și propunea următorul scop :

a) cercetarea și explicarea tuturor problemelor generale sau speciale de psihologie și a acelor probleme care sunt în legătură cu psihologia ;

b) difuzarea și promovarea în România a chestiunilor de psihologie și informarea membrilor și a publicului românesc asupra problemelor, evoluției și însemnătății științei psihologiei ;

c) crearea posibilităților corecte de cercetare a problemelor psihologice, atunci când membrii și-ar manifesta interesul special pentru vre-o problemă ;

d) încercarea de structurare a unei „*mentalități psihice*” în țara noastră prin prezentarea și cunoașterea corectă a problemelor de psihologie ;

e) studiul amănunțit al sufletului românesc, în toate datele și manifestările lui.

Societatea a avut — până în prezent — o bogată activitate. Remarcăm ciclul de conferințe despre psihotehnică.

S'au desbătut pe rând : *Psihotehnica școlară*, când s'au adus serioase contribuții în cece privește studiul individualității școlarului, raționalizarea învățământului și orientarea profesională în școală de către d-nii : C. Rădulescu-Motru, Maior Petre Lazăr C., I. M. Nestor și G. Zapan.

2) *Psihotehnica socială*. 3) *Psihotehnica militară*. 4) *Psihotehnica transporturilor*. 5) *Psihotehnica industrială* și 6) *Psihotehnica judiciară*, unde au adus luminile lor, în afară de cei citați, d-nii : Dr. Marinescu, Dr. Kreinder, Lt. Al. Chiappella, Dr. Tomescu, Ing. Stavri Cunescu, Bontilă, etc.

Mai prețioasă este activitatea publicistică a societății.

Prin organul său, „Analele psihologie”, publică cercetările și studiile cele mai de seamă ale membrilor, cum și recenzii și un bogat material informativ despre problemele de psihologie dela noi și de aiurea.

Au apărut pentru anul 1935, două volume.

Ultimul volum — apărut recent — este extrem de interesant și are un bogat sumar (302 pag.).

Remarcăm următoarele studii: „*Psihotehnica și munca națională*“ de C. Rădulescu-Motru; „*Metodele de studiu în psihologia copilului*“ de C. Georgiade, „*Metode experimentale de cercetare psihologică a copilului de 6-7-8 ani*“ de I. M. Nestor.

„**Psihologia individuală și educație**“ de I. Brucăr și o interesantă anchetă internațională asupra studiului psihologic al școlarului cu ajutorul fișelor, întreprinsă de „Societatea română de cercetări psihologice” și despre care referă d-l I. M. Nestor. Vom stăruii puțin asupra acestei anchete deoarece rezultatul ei este surprinzător pentru foarte mulți dintre noi.

Societatea, prin d-nii Rădulescu-Motru, președintele ei și d-l Nestor, secretarul general, a trimis o scrisoare care se adresa celor mai de seamă psihologi, pedagogi, pedologi și psihotehnicieni din lumea întreagă prin care se cereau răspunsuri, la următoarele întrebări:

a) De când s'au introdus fișele psiho pedagogice care au de scop studiul individualității școlarului?

In ce categorii de școli? Cine a lucrat fișa?

b) Dacă fișa este introdusă, prin ce metode se urmărește complexarea ei; prin observație, prin teste psihologice, etc.

c) In cazul când fișa a fost introdusă în țara D-v. a dat ea rezultatele care au fost urmărite?

In cazul unei eșec să se arate amănunțit cauzele insuccesului.

d) Se cere un exemplar de fișă și câte un exemplar din testele întrebunțate.

e) Care este părerea Dv. asupra fișelor școlare?

S'au primit răspunsuri dela diverși savanți, cari aparțin aproape tuturor țărilor. Din cele publicate, aflăm unele lucruri cu totul noi. *Fișa* nu este introdusă *obligator* în nici o țară din Europa. Motivările nu sunt lipsite de interes. Iată ce spune A. G. Cristiaens, conducătorul institutului pentru orientare profesională din Bruxelles (Belgia). „La noi, psihotehnica n'are decât foarte puțini partizani printre corpul didactic. Profesorii și institutorii care utilizează testele pentru a controla rezultatele învățământului lor constituiesc o infimă minoritate“. Iar mai departe: „In ceea ce ne privește, noi judecăm această fișă ca inutilă în prezent, pentru că noi avem deaface cu un personal didactic care nu este pregătit pentru metoda testelor, cel puțin în masa sa; avem deaface cu un personal didactic neinformați, puțin dispus să se întorneze, care nu vrea să vadă în psihotehnică decât o augmentare foarte neplăcută a muncii 1)“.

1) Analele de psihologie (vol. II pag. 162 și 163).

Și aceasta în patria lui Décroly! Nici în patria lui Pestalozzi, lucrurile nu stau altfel. Iată ce răspunde Richard Melli, conducătorul Institutului de Științe ale Educației din Geneva. „La întrebările D-v. din 2 Maiu¹⁾, nu vă pot răspunde de cât în cece privește Geneva. Noi n'avem informații precise asupra celorlalte cantoane din Elveția, dar cred că în niciunul din ele nu se utilizează fișele psihologice în școli“. Apoi arată că la Geneva s'a utilizat o fișă în care se cerea anumite aprecieri asupra diferitelor calități psihice, dar a fost părăsită, fiindcă nu a dat nici un rezultat. Motivele insuccesului ar fi:

1. Personalul didactic nu posedă o pregătire psihologică suficientă.
2. Nu este posibil să se facă aprecieri simple asupra calităților complexe sufletește, ca acelea care sunt menționate în fișă.
3. Din răspunsuri nu se poate degaja imaginea concretă a copilului, pentru a se trece la o utilizare practică.

Nici în Germania nu sunt introduse fișele în mod oficial. În Franța și mai ales în Italia și mai puțin. În majoritatea țărilor, fișele sunt încă încercări, făcute adesea de învățători idealiști și dornici de o înnoire a mijloacelor de educație. Concluzia generală și obiectivă ce reiese din anchetă și la care ajunge și d-l I. M. Nestor este următoarea:

1) Fișele individuale ar putea da rezultate dacă ar fi mai simple și dacă corpul didactic ar avea pregătirea necesară. În general toate răspunsurile sunt de acord și arată în mod categoric că personalul didactic este lipsit de pregătirea psihologică și adesea chiar refractari fișelor.

2) Toți savanți streini se unesc în a recomanda ca metodă de cunoașterea copilului testele și observația sistematică.

Și după ce am văzut ancheta și rezultatele ei și comparăm situația de aiurea cu cea dela noi, ar trebui să fim mândri când constatăm că fișa este introdusă la noi în mod oficial. Complectarea ei este o îndatorire legală pentru orice învățător. Ne întrebăm însă, dacă neajunsurile semnalate alurea, nu se întâlnesc în țara noastră? Corpul nostru didactic are pregătirea psihologică necesară?

Analele conțin apoi recenzii bogate a manualelor noi de psihologie teoretică, experimentală, pedagogică, patologică și practică și a periodicilor din lumea întreagă.

Virgil Dobrescu

REVISTA REVISTELOR.

Școala și viața, anul VI, No. 6-7. „Suntem la o răscruce a istoriei. Și după cum, în trecut, ne-am păstrat naționalitatea prin școală, biserică și prin osârdua cărturarilor cari treceau munții, cu desaga plină de cărți ce vorbeau despre obârșia latină a neamului, nimic mai firesc ca, astăzi, educația națională să fie temelie pe care să se sprijine învățământul în școala primară. Integrând copilul în viața neamului nostru prin limbă și literatură, lăsându-l legănat de muzica legendelor istorice cu aromă de basm străvechiu, apropiindu-l de portul, tradițiile și datinele din străbuni, de fiorul artei naționale și al dragostei de pământ strămoșesc, școala primară face dovada că înțelege porunca vremii“. Scrie d-l Traian Belcescu. Subscrim. Mai departe arată imposibilitatea alcătuirii fișei pedagogice, la care adăugăm o nedumerire: Ce să facă învățătorul care are salariul lunar dela 1600 lei la 2000 lei, ca să cumpere 40 de fișe pedagogice a 7 lei bucata și aparatele strict necesare pentru experiențele pedagogice ?

Remarcăm în sumar articolul d-lui Pampu, cu rezerva că povestea lui Bob s'ar putea localiza, după regiuni. Felicităm pe d. Eugen Bucheru pentru „abecedarul“ și ne întrebăm, după lectura articolului „Câteva tipuri sociale“, ce facem noi cu contemporanii cu Jungbanuführer ?

Cele trei Crișuri, anul XVI, No. 11-12. Poporul care a trăit din cele mai vechi timpuri în Cetatea carpatică și în jurul ei, a avut todeauna o artă de răspândire care coincide cu cele 4 puncte cardinale și cu cele două drumuri internaționale care treceau dinspre Umbria, Noricum și Panonia spre stepele cu miraje ale Asiei și dela ambra depe coastele Baltice spre cetățile fastuoase minoico-cretane și miceniene din Grecia, răspândire care a fost slăvillă recent, în plină istorie modernă. E firesc să se găsească români în Bulgaria, în Ungaria, în Polonia și în Rusia, pentru că pământul Daciei nu s'a hotărnicit nici cu Dunărea, nici cu Tisa și nici cu Nistrul, iar oamenii de aici s'au dus, curgând ca apele care scoboară din Carpați către toate zările, până la Nipru, până la locul Balaton și până în Balcani. Ceace a făcut natura și istoria, atunci când popoarele nu se determinau după un cod internațional, n'a înțeles și n'a desăvârșit statul modern românesc. Avem în afară de granițele actuale ale României peste un milion de autohoni autentici cărora nu li-se dă nici un fel de asistență culturală și politică. În „Românii de peste hotare“ d-l prof. S. Mehedinți pămăuește această nepăsare care trădează o totală lipsă de prevedere și perspectivă temporală a acelor cari au avut în mână destinele acestui neam și n'au făcut nimic. „De două mii de ani de când trăim împrejurul Carpaților, niciodată neamul nostru n'a fost mai strămtorat decât azi“, „niciodată situația neamului românesc n'a fost mai critică decât azi“, pentru că elementele

streine taie uliși adânci în inima neamului nostru, pentru că elementele alogene se organizează și se izolează, tind spre concentrare și cu ajutorul capitalului strein acaparează până și pământul de sub picioarele noastre în timp ce expansiunea noastră ori stagnează ori se îndreaptă spre America, de unde nu mai este nădejdea unei întoarceri. Alarma d-lui S. Mehedinși trebuie să intre, ca un cui în inimile tuturor, pentru că trebuie apărat patrimoniul național, cu orice rizic.

Semnalăm în sumar articolele d-lor Șt. Ciobanu și Ing. I. Dumitrașcu despre Români din Republica moldovenească și discursul „pro Italia” a d-lui prof. N. Iorga.

Revista Soc. Tinerimea Română, anul LIV, Nr. 3. S'au împlinit zece ani — zece ani de uitare! — dela moartea unui pion de răscruce, care a adus din Ardeal, ca și Lazăr, în cugetul și'n inima lui, osânda veacurilor de nedreptate care-i ardeau sufletul ca un rug. S'au împlinit 10 ani dela moartea prof. I. Ursu dela catedra de istoria Românilor a Universității din București. Ne-a amintește prietenul lui, d. Dumitru Pompei. Subscrim la această pioasă pomenire.

Rolul revistei „Sămănătorul e cunoscut; „a fost o puternică mișcare de elucidare a valorilor etnice”, având ca idee călăuzitoare, îndepărtată dar vizibilă, idealul de unire al tuturor Românilor”. „A înțeles să ducă o luptă de susținere pe tema naționalistă și a sălășluit convingerea superiorității etnice; „a fost un puternic factor de constructivism și de unitate culturală, prin valorificarea elementelor etnice, prin reacționarea lor și ridicarea pe un piedestal de actualitate generală a idealului naționalist în toată societatea românească”, scrie d-l Dan Smântâneanu în „Curențe literare la începutul sec. XX”.

Structura și origina luminii a preocupat și preocupă pe fizicieni. Până astăzi circulă cinci teorii asupra acestei insolubile probleme.

I. Teoria emisiunii, susținută de Newton, care afirmă că „lumina” ce o vedem, era explicată ca fiind produsă de-o înfinitate de mici corpuscule materiale invizibile, care își nasc din corpurile luminoase și ajung apoi să impresioneze retina noastră. Prin urmare un corp luminos se prezintă ca un izvor de jocuri de artificii invizibile ce atingeau ochiul în mod anumit” — scrie d-l Sc. Dinescu în „Ce este lumina?”.

II. Teoria undulațiilor a lui Huygens, sau teoria eterului care este un mediu nematerial dar care cuprinde totul; stelele, soarele, planetele circulă în „eter”, iar acest corp misterios este mai dens ca oțelul. Prin undulațiile lui se naște lumina.

III. Teoria electromagnetica a lui Maxwell.

IV. Teoria quantelor a lui Max Planck, care caută să împace și să armonizeze teoria emisiunii cu cea electromagnetica, susținând că toate

„corpurile luminoase emit nu în mod continuu, cum susținea Newton, ci în mod discontinuu, cantități elementare de energie radiantă sau atomi de energie, numiți fotoni, precum și unități superioare multiple ai acestor cantități elementare sau quante. Această teorie a quantelor sau fotonilor permite analogia cu teoria emisiunii, prin faptul că în teorie se consideră corpurile luminoase ca niște radiatori de fotoni, în loc de radiatori de corpuscule materiale cum spunea vechea teorie“.

V. Teoria mecaniceii ondulatorii a învățașilor Louis de Broglie și E. Schrödinger. Teoria quantelor nu poate explica interferența, difracția și polarizația; și teoria aceasta ultimă caută să împace teoria electromagnetică cu cea a quantelor. Și cine știe care este adevărata structură a luminii....

Preocupări literare, anul I, vol. I, No. 2. Ați auzit pe speakerul dela radio-Bari dând informații în românește? E fantastic. Uzează de-o sintaxă care ne degradează limba ca orice ungueroaică scoborită din Ciuc, cu ciubote de iuft și cu bărnețe lungi de cel puțin un decamtru, în municipiile regățene, ca să se angajeze „nemțoaică“ la copii. Nu vă mirați deci că tot la Bari d-l Leonard Olshki publică — după informații care miroasă a revizionism cu blazon dela Budapesta — o carte — „struttura spirituale e linguistica del Mondo neolatino“ — în care se potrivește în păreri cu Simeon Dascălu, cu Engel și cu Rössler. D-sa se putea informa despre noi dela „Academia rumena“ din Roma, sau dela franțuzi și compatrioți de-ai lui cari au cutreerat à la Hogaș în lung și'n lat pământul României întregite. Putea afla din Pârvan că neamul de oameni care se găsește astăzi în și împrejurul masivului carpatic a luat calea împrumutului cultural din Apus încă dela începutul miei I dinainte de Hristos, tocmai dela civilizația vilanoviană din valea Padului: mai putea afla ceva despre latinitatea noastră dela adunările „felibrilor“ cari se adună în fiecare an la mormântul lui Mistral și cântă „Coupo santo“ al gintei noastre.

Bine face d-l prof. P. Haneș că pune la punct în „Preocupari literare“ pe d-l Olshki, tăind pofța și altora cari ar încerca să se arunce în istoria noastră ca tăunii în pânza fină și cizelată geometric a unui păianjen. Dându-ne nouă un exemplu de felul cum ne cunosc streinii și dând și-o lecție „savantului“ dela Bari, d-sa scoate în lumină încă alte mărturii despre conștiința latinității noastre, mărturii care nu prea sunt cunoscute. Ideea de latinitatea noastră nu pornește dela Grigore Ureche, ci dela pribeagul diacon Coresi, ideile ce se găsește și'n Codicele voronețian și la Mihail Moxa. Umanismul pe care d-l Oschki îl socotește sosit tardiv pe aceste meleaguri, l-a adus călugării franciscani și dominicani din sec. XIV—XV cari au determinat traducerea de cărți sfinte în românește. Alte mărturii umaniste ce s'ar putea adăuga sunt: activitatea culturală a mănăstirii Peri și figura de legendă a lui Ștefan cel Mare care a trăit ca un om din „cincuncento“.

Tot în acest număr d-l Paul Papadopol dă relații interesante despre genealogia lui Șt. O. Iosif, iar d-l V. Haneș încearcă o biografie a lui Bălăcescu, spunând că nimeni până la d-sa n'a făcut un studiu complet asupra vieții și operii vizionarului care zace în groapa comună dela Palermo. Ceeace nu-i prea exact, pentru că a scris d-l N. Iorga, cu trei decenii mai de vreme, în „Revista nouă“ a lui Hajdeu, un studiu vast despre acest pribeag care n'a avut parte nici după moarte să se odihnească în pământul țării lui.

Arhiva, anul XLII, No. 3-4. În Moldova tradiționalistă și paseistă se crede că orice biserică de lemn sau de piatră, mai veche de o sută de ani, este clădită de

Vodă Ștefan ctitorul artei și al culturii țării care își are personalitatea politică dela descălecatul lui Bogdan maramureșeanul. Și nu numai țărani și călugării din mânăstiri cred în această legendă, ci și unii cărturari care nu se obosesc să se informeze din cecece au scris diverși cercetători despre bisericile moldovenești. Ne bucurăm sincer când un profesor tânăr ca d-l C. A. Stoide, care după ce spulberă mitul că M-rea Runcu ar fi ctitoria lui Ștefan cel Mare, ne arată, sprijinit pe numeroase documente, că M-rea Bisericiani nu e fondată de Ștefan Vodă sin Bogdan cum se vede într'o iscriptie de acolo, ci de un călugăr Iosip in sec. XVII. Dealțfel oricine are puțină idee despre arhitectura bisericilor moldovene, vede că acel locaș este lucrat in stil decadent.

In sumarul revistei semnează studii filologice și istorice d-nii Gh. Duzinchevici, D. Ciurea, P. Caraman, Ilie Bărbulescu, I. Murărescu și A. Scriban. Recenzii din aceeași specialitate.

Revista istorică română, vol. IV, 1935. Ne refacem și ne întregim istoria națională. E și timpul, pentrucă a trecut vremea romantismului istoric. Trecutul e cercetat amănunțit și interpretat cu rigurozitate și obiectivitate științifică, epocile de întunec dispaar la fel cu catastrofismul care fusese la modă cu câteva decenii înainte, iar istoria Românilor apare în ultimele concluzii mai frumoasă, mai plină și mai eroică de cum o vedeau exclusiviștii latinității noastre. Contribuțiile la această nouă clădire a istoriei unui popor sunt foarte numeroase. Remarcăm cetitorilor in deosebi „Revista istorică română“ condusă de d-l prof. univ. C. C. Giurescu și dăm titlurile câtorva studii din cele 450 pagini, spre convingere: Mitrofan Grigoras, Cronica Țării Românești de Dem. Russo: Cine sunt frații cărturari Radu și Șerban Golescu de I. C. Filititi; Etude d'iconographie et l'histoire de I. D. Ștefănescu; Epopeea lui Mihai Viteazul în lumea greco-rusească in sec. XVII și XVIII; Viețile sultanilor — scriere inedită de Dionisie Fotino — de Victor Papacostea; Cronica lui Ștefan cel Mare de O. Gorca — e vorba de cronica descoperită la München in 1912 și cunoscută de noi abia de câțiva ani; Miscellanea foarte bogată: recenzii la fel. Notițele bibliografice dau relații scurte asupra a 491 de cărți noi, din toate limbile care interesează istoria Românilor.

Solia, anul II, Nr. 15. Apare, lunar, la Roman o revistă pentru popor condusă de d-l N. Pipa — fiul inimosului și cinstitului președinte al asoc. învățătorilor româșcani — despre care nu știi ce să spui, ca să arăți cât este de bună și de frumoasă. O recomandăm cetitorilor cu toată inima, s'o sprijine și s'o răspândească. Pentru d. Pipa și mâna de colaboratori dela Solia: toate felicitările.

M. COJOCARU

Pentru muzeul școlar. D-nii colegi cari doresc să-și îmbogățesc colecția zoologică și botanică a muzeului școlar cu materiale executate în condițiuni excelente se pot adresa d-ului Val. Bulatovici—Dochia. Prețurile sunt foarte convenabile și timpul pentru livrare foarte scurt.

CONST. APOSTOLESCU
